

119

MINISTRIES

“Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia's, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vergemakkelijken. Daarom is het mogelijk dat deze tekst soms niet vlot leest of dat bepaalde teksten eigenaardig klinken. Daarnaast kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zouden zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs.”

Het Planten van Gemengd Zaad (Leviticus 19:19)

Soms is de Bijbel voor ons moeilijk te begrijpen. De boeken van de Bijbel zijn meer dan tweeduizend jaar geleden geschreven - sommige meer dan drieduizend jaar geleden - in talen die de meeste van ons niet spreken, en te midden van regeringen en culturen die niet meer bestaan. We hebben veel hulpmiddelen tot onze beschikking om te proberen te achterhalen wat de Schrift zegt. We kunnen archeologie, historische archieven, religieuze tradities, taalkundige analyse, wetenschap en onze eigen redenering gebruiken om te proberen te achterhalen wat de Bijbel zegt. Maar soms staan er dingen in de Bijbel waar we, ondanks onze inspanningen, gewoon geen goede antwoorden op hebben. Eén van die dingen is dit gebod uit Leviticus 19:19:

Leviticus 19:19

... uw akker mag u niet met twee verschillende soorten zaad inzaaien ...

Op het eerste gezicht lijkt dit niet zo mysterieus of ingewikkeld te zijn. Het lijkt gewoon te zeggen dat je geen twee soorten zaad in hetzelfde veld moet planten. Waarom is dat zo moeilijk te begrijpen? De moeilijkheden ontstaan als we een paar eenvoudige vragen stellen. Wat wordt bedoeld met "twee soorten zaad"? Betekent dit dat we tomaten en wortelen niet in dezelfde tuin kunnen planten? Of betekent het dat we geen twee soorten zaad kunnen planten die elkaar kruis-bestuiven? Kunnen we op verschillende tijdstippen verschillende soorten zaad op hetzelfde veld planten? Hoe bepalen we waar het ene "veld" eindigt en het andere begint? En waarom doet dat ertoe? Dit gebod geeft deze zaken niet echt aan, dus hoe kunnen we erachter komen wat we met dit gebod moeten doen?

In deze studie gaan we dit gebod onderzoeken en proberen we het doel en de aard van deze instructie voor ons vast te leggen. We zullen daarbij vijf populaire verklaringen onderzoeken en de sterke en zwakke punten van die verklaringen evalueren. Ten slotte zullen we uitleggen wat volgens ons de meest waarschijnlijke verklaringen zijn, en welke praktische implicaties die verklaringen vandaag de dag voor ons kunnen hebben.

Het eerste dat we moeten doen, is deze opdracht in de context plaatsen. Leviticus 19 begint met een vermaning om "heilig te zijn", omdat JHWH heilig is.

Leviticus 19:1-2

De HEERE (JHWH) sprak tot Mozes: Spreek tot heel de gemeenschap van de Israëlieten, en zeg tegen hen: Heilig moet u zijn want Ik, de HEERE (JHWH), uw God, ben heilig.

Wat volgt is een lijst van geboden die op het eerste gezicht niets met elkaar te maken lijken hebben: houd de Sjabbat (vers 3), zorg voor voedsel voor de armen en de vreemdeling (vers 9-10), spreek een rechtvaardig oordeel uit bij de rechtbank (vers 15), wacht tot het vijfde jaar voordat je vruchten van de bomen te eten (vers 23-25), eet geen bloed (vers 26), eer de ouderen (vers 32), en nog veel meer. Vers 19 staat midden tussen deze allesomvattende lijst met geboden. Het is niet echt duidelijk of er thema's of principes zijn die al deze geboden gemeen hebben, maar we weten uit vers 2 dat ze allemaal te maken hebben met "heilig zijn". Om onze bespreking van de context af te ronden, moeten we het hele vers citeren. Dit is wat Leviticus 19:19 zegt:

Leviticus 19:19

U moet Mijn verordeningen in acht nemen. Van uw dieren mag u niet twee verschillende soorten laten paren, uw akker mag u niet met twee verschillende soorten zaad inzaaien, en een bovenkleed uit twee verschillende soorten stof vervaardigd, mag u niet dragen.

Als we dit hele vers in het Hebreeuws lezen, valt ons iets heel interessants op. Er is een Hebreeuws woord dat drie keer in dit vers wordt gebruikt, en de definitie van dat woord is van cruciaal belang om te begrijpen wat het vers zegt. Dat Hebreeuwse woord is *Kilayim*. *Kilayim* is het woord dat is vertaald als "twee soorten zaad". *Kilayim* is echter ook het woord dat wordt vertaald als "verschillende soort", wanneer het gaat over vee, en als "twee soorten materiaal" wanneer het gaat om kleding. Het is duidelijk dat de betekenis van dit woord erg belangrijk is voor de betekenis van dit gebod. Dus, wat betekent dit woord eigenlijk?

Hier begint het moeilijk te worden om dit gebod te interpreteren. Dit woord, *Kilayim*, wordt in de hele Bijbel maar vier keer gebruikt, en drie van die gevallen staan in dit ene vers. We weten eigenlijk niet precies wat het betekent. Het komt van een grondwoord dat "beperken" betekent, en staat in verband met een woord dat "gevangenis" betekent. Maar deze verwante woorden helpen ons niet om echt te begrijpen wat dit woord betekent.

Het zou handig zijn om te bekijken hoe dit woord in andere situaties wordt gebruikt, zodat we een idee kunnen krijgen hoe het wordt gebruikt. Helaas, zoals ik al zei, wordt het woord maar vier keer gebruikt in de gehele Bijbel, dus blijft het een beetje een raadsel om tot een definitie te komen voor dit woord. Het is onvermijdelijk dat we wat moeten gaan speculeren om uit te vinden waar dit gebod over gaat.

Bij het analyseren van dit gebod denken we dat er twee redelijke veronderstellingen kunnen worden gemaakt. De eerste veronderstelling is dat *Kilayim*, het woord dat is vertaald als "twee soorten", dezelfde basisdefinitie heeft op alle plaatsen waar het wordt gebruikt. Dus als het "twee verschillende soorten" zaad betekent, dan heeft het dezelfde basisbetekenis bij het vee of bij de stoffen. De tweede veronderstelling is dat het verbod op deze vermengingen hetzelfde basisdoel heeft voor vee, zaad of textiel. Met andere woorden, de *reden* waarom het verboden is om kleding te dragen die van twee soorten materiaal is gemaakt, zal dezelfde *reden* zijn als het verbod om twee soorten zaad op je veld te zaaien.

Het is mogelijk dat één of beide veronderstellingen onjuist zijn, maar we denken dat het veel waarschijnlijker is dat de Bijbel consistent is in zowel de klank als het doel van de geboden van Leviticus 19:19, en dat dit woord *Kilayim* op een nauwgezette manier wordt gebruikt. Dus bij het analyseren van het doel van de gebod over het planten van gemengd zaad, zullen we ook het doel van de geboden bekijken over het paren tussen verschillende soorten dieren en het dragen van kleding, die is vervaardigd uit verschillende stoffen. We nemen aan dat het doel van al deze wetten in principe hetzelfde is.

We moeten nog twee dingen doen voordat we deze concurrerende verklaringen gaan onderzoeken. Eén daarvan is om naar het andere Schriftgedeelte te kijken waar het woord *Kilayim* wordt gebruikt. Dat Schriftgedeelte staat in Deuteronomium:

Deuteronomium 22:9

U mag uw wijngaard niet met **twee soorten** zaad inzaaien; anders wordt de volle opbrengst van het zaad dat u gezaaid hebt, en de opbrengst van de wijngaard geheiligd.

Het woord *Kilayim* wordt hier vertaald als "twee soorten". Dit gebod lijkt erg op het gebod over het inzaaien van het veld in Leviticus 19, maar dit vers spreekt specifiek over een wijngaard, en het vermeldt vervolgens de gevolgen van het overtreden van het gebod. We zullen verschillende keren bij dit gebod terugkomen bij onze zoektocht naar wat het gebod uit Leviticus 19 zou kunnen betekenen.

Het tweede waar we op moeten wijzen is dat het gebod om geen kleding te dragen van gemengde materialen, verder wordt verduidelijkt door een ander vers in Deuteronomium. Hier is dat vers:

Deuteronomium 22:11

U mag geen kleding van twee soorten stof aantrekken, van wol en linnen.

Dus als het woord *Kilayim*, in Leviticus 19, "twee soorten" materiaal betekent, gaat het in feite over de specifieke materialen die in dit vers worden genoemd - wol en linnen. Voor meer informatie over dit onderwerp, bekijk dan onze studie: [Wol en Linnen](#). De reden dat dit gebod belangrijk is voor onze studie, is dat dit aantoont dat *Kilayim* kan verwijzen naar het mengen van twee specifieke materialen, in plaats van het mengen van twee *willekeurige* materialen. Dit betekent dat het mogelijk is dat de voorschriften over het mengen van vee en zaden bepaalde soorten vermengingen van vee of zaden zou kunnen verbieden. Hier zullen we op terugkomen als we de andere interpretaties gaan evalueren.

We gaan nu een paar verschillende interpretaties van Leviticus 19:19 bekijken. Nogmaals, dit is wat het vers zegt:

Leviticus 19:19

U moet Mijn verordeningen in acht nemen. Van uw dieren mag u niet twee verschillende soorten laten paren, uw akker mag u niet met twee verschillende soorten zaad inzaaien, en een bovenkleed uit twee verschillende soorten stof vervaardigd, mag u niet dragen.

De manier waarop we deze verschillende interpretaties gaan indelen is door te kijken naar de reden waarom deze geboden worden gegeven. We bekijken vijf mogelijke doelstellingen achter deze verboden vermengingen en onderzoeken of ze enige waarde hebben. Dit is onze eerste optie:

Mogelijk Doel #1: Deze vermengingen van vee, zaden of textiel zijn verboden omdat ze "heilig" zijn, en het gewone volk ze niet mag bezitten.

Deze optie ziet er om verschillende redenen aantrekkelijk uit. Deuteronomium 22:9 vermeldt dat de opbrengst, die wordt verzameld uit het *Kilayim*-zaadmengsel, moet *worden verbeurd* (of worden geheiligd HSV). Hier is nogmaals dat vers:

Deuteronomium 22:9

U mag uw wijngaard niet met **twee soorten** zaad inzaaien; anders wordt de volle opbrengst van het zaad dat u gezaaid hebt, en de opbrengst van de wijngaard geheiligd [worden verbeurd].

Het Hebreeuwse woord voor "verbeuren (stremmen)" is *tiqdash*, wat ook kan worden vertaald met "heiligen". Als iets wordt "geheiligd", betekent dat meestal dat het aan de priesters moet worden gegeven (Exodus 29:32-33; Leviticus 2:9-10; 22:7; 24:5-9; 27:30-32 ; Numeri 5:9-10; 18:8-10). Dus het lijkt er meteen op dat men bij deze mengsels dacht aan dingen die eigenlijk toebehoren aan de priesters; als je deze mengsels voor jezelf probeert te maken, dan zullen de priesters het wegnemen.

In overeenstemming met deze theorie beweren sommigen dat het mengen van linnen en wol is verboden omdat de priesters kleding droegen die een vermenging was van linnen en wol. De geleerde Jacob Milgrom zei bijvoorbeeld het volgende:

... naar mijn mening is de meest plausibele verklaring dat deze mengsels aan de heilige omgeving toebehoren, namelijk het heiligdom, net zoals haar dienaren, de priesters. Zo is de onderste bedekking van de tabernakel en het gordijn dat het Heilige der Heiligen afsluit, een mengsel van linnen en wol (Ex 26:1, 31). De efod, de borstplaat en de gordel van de hogepriester bevatten hetzelfde mengsel (28:6, 15; 39:29)

- Jacob Milgrom, *Leviticus: A Continental Commentary* (Minneapolis: Fortress Press 2004), blz. 236

Zoals de zalfolie en de wierook, die in het Heiligdom werden gebruikt, heilig zijn - die het gewone volk niet mag maken (Exodus 30:31-33) -, is ook het mengsel van de stoffen van de priesterkleding heilig, en mag het gewone volk dat niet dragen.

Er zijn ook enkele historische bronnen die dit idee ondersteunen, dat de priesterkleding was gemaakt van een mengsel van wol en linnen. De eerste-eeuwse historicus Josephus schreef bij het uitleggen van Leviticus 19:19:

Laat niemand van jullie een kledingstuk van wol en linnen dragen, want dat is alleen bestemd voor de priesters.

- Josephus, *Antiquities of the Jews* 4.8.11 (Translation from William Whiston, *Josephus: The Complete Works* [Grand Rapids: Christian Classics Ethereal Library], blz. 235)

Als het mengsel van wol en linnen verboden was omdat het "heilig" werd gehouden en aan de priesters toebehoorde, dan werden de mengsels van zaden of vee misschien ook beschouwd als heilige dingen die aan de priesters toebehoorden.

Deze verklaring lijkt erg overtuigend, maar heeft twee grote tekortkomingen. Ten eerste weten we niet zeker of de priestergewaden echt werden gemaakt van een mengsel van wol en linnen. Hoewel het getuigenis van een Joodse historicus uit de eerste eeuw zeker wat gewicht in de schaal legt, waren de rabbijnen uit de tweede eeuw het er niet over eens of de priesterkleding echt was gemaakt van de gemengde stoffen. Hier is een voorbeeld van hun meningsverschil:

Met betrekking tot de gordel van de gewone priester is er een geschil tussen Rabbi Yehuda HaNasi en Rabbi Elazar, de zoon van Rabbi Shimon. De één zei: Het was een mengsel van verschillende soorten wol en linnen, zoals de gordel van de Hogepriester die in de Torah wordt genoemd. En de ander zei: Het was gemaakt van fijn linnen, net als de rest van de kleding van de gewone priester.

- *Yoma* 12b

Bovendien geeft de Bijbel zelf niet aan dat de priesterkleding was gemaakt van een mengsel van wol en linnen. De Hebreeuwse woorden *tsemer*, wat wol betekent, en *shaatnez*, wat een mengsel van linnen en wol betekent, worden nooit gebruikt in de beschrijvingen van de priesterlijke kleding. De enige stof die is gespecificeerd is *shesh*, wat Hebreeuws is voor fijn linnen (Exodus 28:6, 15, 39, 42). Dus de Bijbel specificeert noch benadrukt dat de priesterkleding was gemaakt van een gemengd weefsel.

Het tweede probleem bij deze uitleg is dat het principe dat de mengsels "heilig" zijn en aan de priesters toebehoren, in de Bijbel eigenlijk niet kan worden uitgebreid tot dieren en gewassen. De Torah noemt geen enkel dieren ras "heilig", of voorbestemd voor priesterlijk gebruik, en ook staat nergens dat alleen de priesters bepaalde soorten gewassen mochten verbouwen. Je zou kunnen beweren dat Deuteronomium 22:9 een zaadmengsel beschrijft dat alleen de priesters konden gebruiken, maar het vers zelf zegt alleen dat de opbrengst in beslag wordt genomen; er is geen enkele aanwijzing dat de priesters een speciale uitzondering hadden op deze regel, of dat priesters hun eigen wijngaarden plantten met gemengd zaad. Als het verbouwen van bepaalde soorten gewassen en het fokken van bepaalde soorten dieren, een speciaal voorrecht was voor de priesters, dan zwijgt de Bijbel daar vreemd genoeg over.

Dus uiteindelijk, hoewel deze verklaring aantrekkelijk lijkt, is ze gebaseerd op veel veronderstellingen. Ook maakt het praktisch gezien niet echt duidelijk hoe het gebod moet worden gehouden. Het biedt ons geen specifiek inzicht in wat wordt gezien als een verboden mengsel en wat niet.

Mogelijk Doel #2: Deze mengsels zijn verboden omdat ze elementen waren van de Kanaänitische religie of cultuur.

Dit is precies de tegenovergestelde benadering van onze vorige uitleg. In plaats van te zeggen dat de mengsels te heilig waren om in het bezit te zijn van het gewone volk, zegt deze verklaring dat de mengsels onheilig waren, en deel uitmaakten van de aanbidding van andere goden. Deze uitleg ziet er om een paar redenen veelbelovend uit. De twaalfde-eeuwse rabbijn Maimonides beweerde dat het niet de Israëlitische priesters waren die gemengde stoffen droegen, maar in feite de Kanaänitische priesters (Maimonides' *Guide For The Perplexed* 3.37). Hij zei ook dat de heidenen een bijgelovige en onzedelijke ceremonie hadden die werd uitgevoerd wanneer ze een tak op een boom gingen enten, omdat ze geloofden dat deze ceremonie de boom vruchtbaarder zou maken. Daarom zegt hij het volgende:

De Wet verbiedt ons daarom om verschillende soorten met elkaar te vermengen, d.w.z. om de ene boom op de andere te enten, omdat we weg moeten blijven van de vermengingen van afgodendienaars en de gruwelen van hun onnatuurlijke geslachtsgemeenschap. Om te waken tegen het enten van bomen, is het voor ons verboden om twee soorten zaad naast elkaar of door elkaar heen te zaaien.

- Moses Maimonides, *Guide for the Perplexed, Second Edition*, translation by M. Friedlander [New York: E.P. Dutton & Co 1904] blz. 338

Hij gaat verder en zegt dit met betrekking tot het gebod in Deuteronomium 22:9:

... in die tijd hadden mensen de gewoonte om gezamenlijk gerst en druivenpitten te zaaien, in de overtuiging dat de wijngaard alleen op deze manier kon gedijen. Daarom verbiedt de Wet ons om zaad te gebruiken dat in een wijngaard is gegroeid, en gebiedt het ons om zowel de gerst als de opbrengst van de wijngaard te verbranden.

- Moses Maimonides, *Guide for the Perplexed, Second Edition*, translation by M. Friedlander [New York: E.P. Dutton & Co 1904] blz. 339

Het idee dat deze verboden mengsels deel uitmaakten van heidense rituelen, past bij enkele andere thema's van Leviticus hoofdstuk 19. Sommige dingen die in dit hoofdstuk worden verboden, maakten duidelijk deel uit van de afgodische en bijgelovige praktijken van de culturen die het oude Israël omringden: zo verbiedt vers 4, bijvoorbeeld, het maken van "gegoten (af)goden", en zegt vers 26: "u mag niet aan wichelarij doen en u mag geen wolken duiden." Het is logisch dat het mengen van stoffen, dieren en zaden ook deel kunnen uitmaken van de heidense praktijken, waarvan God niet wilde dat Zijn volk eraan deelnam.

De grootste fout in deze theorie is het gebrek aan historisch bewijs. Maimonides leefde in de twaalfde eeuw n.Chr., en hij kreeg zijn informatie over deze veronderstelde oude heidense praktijken uit een tiende-eeuws islamitisch boek genaamd *The Nabatean Agriculture*. Zijn informatie komt dus uit een boek dat ongeveer 2500 jaar na de tijd van Mozes werd geschreven. Tot nu toe zijn er geen eerdere bronnen gevonden die deze mengsels beschrijven als onderdeel van een afgodische ceremonie. De auteurs van de Talmoed leken niet te denken dat er iets afgodisch was aan deze mengsels, en de Bijbel vermeldt ook nergens een heidense praktijk met betrekking tot deze mengsels. We hebben ook geen eerstehands verslagen van de Kanaänieten, die dit soort rituelen of praktijken vermelden. Zonder ouder bevestigend bewijs weten we gewoon niet of deze ceremonies met mengsels echt oude afgodische praktijken waren waar Mozes van zou hebben geweten, of dat het gebruiken waren die veel later werden ontwikkeld. Bewijs dat deze praktijken oud zijn, zou op een zekere dag kunnen opduiken, maar totdat dat het geval is, berust deze theorie op een geschiedenis die niet erg betrouwbaar is.

Mogelijk Doel #3: Deze mengsels zijn verboden omdat ze gebrekkige producten voortbrengen.

Dit is een populaire uitleg van deze geboden. Weet je nog dat we zeiden dat *Kilayim* zou kunnen verwijzen naar specifieke soorten vermengingen? Deze uitleg maakt gebruik van die mogelijkheid en zegt dat de vermenging op zich niet het probleem is, maar of deze vermenging iets goeds of iets slechts voortbrengt. Linnen en wol hebben een andere krimpsnelheid, dus het mengen van deze stoffen zou mogelijk een kledingstuk opleveren dat niet goed past of sneller verslijt. Misschien moeten ze daarom niet worden gemengd.

Ook produceren sommige vermengingen van planten of dieren nazaten die onvruchtbaar zijn. Het paren van een paard met een ezel zal bijvoorbeeld muilezel voortbrengen, die zich niet kan voortplanten. Sommige soorten hybride planten produceren zaden die vruchtbaar zijn, maar verder geen hybride planten kunnen voortbrengen. Deze eigenschappen zijn ongewenst en zelfs onnatuurlijk. Deze uitleg past ook bij het thema van enkele andere geboden in Leviticus 19, die onnodige vernietiging verbieden, zoals de geboden om bij jezelf geen inkervingen of tatoeages aan te brengen (voor een dode) (Leviticus 19:28).

Hoewel deze theorie een solide onderliggende reden lijkt te bieden voor dit gebod, geeft het ook wat problemen. Eén probleem is dat wol en linnen kunnen worden gemengd op een manier die geen problemen geeft met uitrekken of het dragen ervan, en historisch gezien werden deze twee stoffen door veel verschillende culturen vaak op die manier met elkaar vermengd. Deze combinatie van stoffen is niet persé "gebrekkig", althans niet in de praktische zin. Dat kan ook gezegd worden over de dieren- en plantenveredeling; er zijn tal van hybriden die volgens praktische normen niet "gebrekkig" zijn. Een tweede probleem is: als deze vermengde producten gebrekkig zijn, waarom worden ze dan "geheiligd" in Deuteronomium 22:9? Waarom zouden de priesters een inferieur product voor zichzelf nemen?

En een derde probleem is: wat maakt dat een product überhaupt een "gebrekkig" product? Wat maakt dat twee dingen die zijn gemengd slecht voor het ene doel slecht, maar goed voor een ander? Hoe bepalen we welke dingen goed zijn om te mengen en welke niet? Het gebruikelijke antwoord hierop is dat het onderling kruisen verboden is wanneer het planten of dieren voortbrengt die zich niet kunnen voortplanten (de Karaïtische Joden, die de Talmoed verwerpen, nemen deze positie in; zie bijv. de Karaïtische tekst *Mikdash Me'at* 22.2c). Maar als we aannemen dat er één onderliggend doel zit achter het verbieden van de vermenging van vee, zaden en stoffen, dan werkt deze uitleg niet. Wol en linnen kunnen zich niet reproduceren, hoe puur of gemengd de stoffen ook zijn. Deze uitleg vereist dat we nogal arbitraire oordelen vellen over wat wel en niet mag worden gemengd. Dus hoewel deze uitleg op het eerste gezicht logisch lijkt, levert het een aantal onbeantwoorde vragen op.

Mogelijk Doel #4: Deze mengsels zijn verboden omdat het gewoon mengsels zijn.

Deze uitleg lijkt een van de problemen bij de vorige uitleg op te lossen: het probleem van waar de grens ligt tussen een "gebrekkig" product en een acceptabel product. Deze uitleg wist die regel gewoon volledig uit en zegt dat alle mengsels van dieren, zaden en stoffen verboden zijn. Het heeft ook het voordeel dat het Deuteronomium 22:9 uitlegt: de artikelen met gemengde zaden worden "heilig gemaakt", dat wil zeggen in beslag genomen door de priesters, omdat ze verboden zijn. De priesters nemen deze zaken weg om ze uit de samenleving te verwijderen. Nog een ander voordeel van deze theorie is de eenvoud; we hoeven geen onderliggend motief voor het gebod aan te nemen. Mengsels zijn verboden, en dat is alles. Deze uitleg wordt ook bevestigd door de traditie, omdat het de uitleg is die door de Talmoed wordt gegeven (Yoma 67b:10). Zoals de rabbijn Rasji zei:

Kruis uw dieren niet met verschillende soorten, enz. Deze statuten zijn koninklijke besluiten zonder dat er [een menselijk begrijpelijke] reden voor is.

- *Rashi Chumash* (Metsudah Publications 2009), Vayikra 19:19

Nog een voordeel van deze uitleg is dat het heel direct en letterlijk is. Het neemt de tekst gewoon letterlijk en doet hier maar heel weinig aannames over.

Helaas kleven er veel nadelen aan deze uitleg. Allereerst, als de gemengde producten van Deuteronomium 22:9 niet mogen bestaan, dan nemen we aan dat de priesters de producten zouden vernietigen nadat ze in beslag zijn genomen, maar de tekst geeft niet specifiek aan dat ze de producten vernietigen. Ten tweede, voor elke willekeurige lijn die deze uitleg uitwist, is het nodig om twee andere willekeurige lijnen op te tekenen. In plaats van te vragen hoe gebrekkig een plant moet zijn voordat deze niet mag worden gekweekt, moeten we ons nu afvragen hoe verschillend de twee planten moeten zijn voordat ze niet mogen worden gemengd. Is het bijvoorbeeld toegestaan om een gele tomaat met een rode tomaat te kruisen, zolang het maar allebei tomaten zijn? Hoe zit het met een hond en een wolf? Hoe kunnen we zien welke dingen "verschillende soorten" zijn en welke niet? Bij deze uitleg zijn dit vragen die we zelf moeten beantwoorden, en we hebben geen onderliggend doel voor het gebod dat ons kan helpen bij onze antwoorden.

Daarnaast moeten we ook nog eens bepalen wat een "akker" is. Onthoud dat Leviticus 19:19 zegt: "[uw akker mag u niet met twee verschillende soorten zaad inzaaien.](#)" Is het dan oké om twee verschillende soorten planten te hebben in twee verschillende "akkers" die naast elkaar liggen? Hoe ver moet een plant van een andere plant verwijderd zijn voordat het in een andere akker staat? En als deze normen van toepassing zijn op de akkers en wijngaarden, gelden ze dan ook voor moestuinen en boomgaarden? Zoals je kunt zien, levert deze uitleg veel meer vragen op dan antwoorden (zie bijvoorbeeld Mishnah *Kilayim*).

Mogelijk Doel #5: Mengsels zijn verboden als ze op frauduleuze wijze als zuiver worden aangeboden.

Deze uitleg stelt in feite dat Leviticus 19:19 eigenlijk geen mengsels verbiedt, maar mengsels verbiedt die kunnen worden gezien als onvermengde producten. Het zou bijvoorbeeld verkeerd zijn om een hond van gemengd ras te verkopen aan een klant die dacht dat hij een raszuivere poedel zou krijgen, of om zaad te adverteren als tarwezaad terwijl er in feite roggezaad mee was vermengd. Dit soort fraude zou meestal de vorm aannemen van het mengen van iets goedkopers met iets wat duurder is en proberen het mengsel door te laten gaan alsof het alleen het duurere product bevat. Volgens deze uitleg is het probleem dat deze geboden proberen op te lossen dat boeren, veefokkers en kleermakers tegen hun klanten liegen over wat er werkelijk in hun producten zit.

Deze uitleg heeft enkele stevige voordelen. Ten eerste sluit het goed aan bij andere geboden in Leviticus 19, die fraude verbieden, inclusief de geboden om niet te stelen of te liegen (vers 11), om onpartijdig te zijn in gerechtelijke uitspraken (vers 15) en om eerlijke maten en gewichten te gebruiken (verzen 35-36). Ten tweede is het logisch voor Deuteronomium 22:9. Volgens deze uitleg worden de gemengde zaden in dat vers in beslag genomen als straf voor de fraude. Het is niet zo dat er iets onnatuurlijks of verkeerd is aan het product dat wordt verbouwd; het is dat het product wordt gebruikt voor onrechtvaardig gewin. Ten derde minimaliseert deze uitleg het aantal willekeurige regels dat we moeten optekenen om erachter te komen hoe dit gebod moet worden toegepast. Het enige dat je hoeft te doen, is de waarheid vertellen over de dingen die je verkoopt, en niet moet proberen om achter de rug van je klanten om te gaan bezuinigen.

Hoewel deze uitleg een aantal goede punten heeft, zijn er ook hier weer wat nadelen. Allereerst spreekt Leviticus 19:19 helemaal niets over de verkoop van de producten die zijn gemaakt van deze mengsels. Het is mogelijk dat reclame of verkoop deel uitmaken van de definitie van het woord *Kilayim*, maar daar is helemaal geen bewijs voor; dat is pure speculatie. Het lijkt vreemd dat dit vers geen expliciete verwijzing geeft naar het kopen of verkopen als het vermijden van fraude het doel zou zijn van dit gebod.

In feite geeft het gebod over de gemengde stoffen aan dat je geen kledingstuk van *Kilayim* mag "dragen"; er staat niets over verkopen. Ten tweede kent deze uitleg hetzelfde probleem als elke uitleg van dit gebod: er is gewoon geen bewijs voor. Er zijn gewoon geen geschriften of andere oude teksten die een definitieve verklaring geven voor de term *Kilayim*.

Laten we de vijf verklaringen nog eens bekijken die we hebben onderzocht en waarom deze mengsels verboden zijn:

- 1) Mengsels zijn "heilig" en behoren de priesters toe.
- 2) Mengsels waren een onderdeel van de afgoden aanbedding of praktijken.
- 3) Mengsels brengen inferieure of onnatuurlijke producten voort.
- 4) God houdt niet van mengsels, en Zijn reden daarvoor is voor ons niet noodzakelijk logisch.
- 5) Mengsels worden gebruikt bij fraude.

Deze vijf mogelijkheden zijn niet de enige mogelijke verklaringen voor dit gebod, maar het zijn volgens ons wel de meest populaire en de meest waarschijnlijke. Dus, welke is het beste? Wat kunnen we na al deze analyses concluderen? Helaas is het met de informatie die we hebben moeilijk om iets te concluderen. Al deze verklaringen hebben een bepaalde logica en bepaalde bewijzen lijken die te ondersteunen. Het komt er echter op neer dat de Bijbel niet aangeeft waarom deze geboden bestaan. Zonder die reden te kennen, kunnen we moeilijk bepalen wat we moeten zien als overtreding van het gebod om het vermengen van zaden te voorkomen en wat niet.

Maar een paar dingen kunnen we wel zeggen. Wat dit specifieke gebod ook betekent, we weten uit andere Bijbelverzen dat we niet mogen deelnemen aan heidense godsdienstige praktijken (Deuteronomium 12:2-4) en dat we eerlijk moeten zijn bij onze zakelijke transacties (Leviticus 19:11). Het is mogelijk dat we door deze twee dingen te doen al aan dit gebod gehoorzamen.

Het is ook onwaarschijnlijk dat dit gebod aangeeft dat we bijvoorbeeld geen wortelen en tomaten naast elkaar kunnen planten. Dat zou niet in strijd zijn met de meest waarschijnlijke doelstellingen waarom dit gebod bestaat. Bij tomaten en wortelen kan geen kruisbestuiving plaatsvinden, dus ze zullen niet eens een hybride soort produceren, laat staan een steriele of gebrekkige plant. Er is zeker geen oude Kanaänitische praktijk met wortelen en tomaten, want tomaten werden niet gekweekt in Kanaän. Dus je kon niet eens per ongeluk deelnemen aan een heidense praktijk door ze samen te planten. Door planten naast elkaar te plaatsen maakt je het niet eenvoudiger om een wortel verkeerd aan te prijzen als een tomaat, of omgekeerd. De enige manier waarop het samen planten van twee van dergelijke dingen verboden zou zijn, is als uitleg #4 waar is, en het gebod bedoelt dat je nooit verschillende dingen naast elkaar plant. Maar zelfs als dat het geval is, hebben we nog steeds de kwestie van het vaststellen wat een "akker" is. Voor wat het waard is, de Talmoed, die het bevel op deze manier interpreteert, geeft grote soepelheid bij het definiëren van een "akker", en dus is het zaaien van veel verschillende soorten zaden in een relatief kleine ruimte toegestaan (zie Misjna *Kilayim* 3).

Uiteindelijk blijft het exacte doel van dit gebod, net als de juiste manier om het te houden, onduidelijk. Misschien zullen we op een zekere dag meer historische informatie ontdekken, zodat we beter begrijpen wat dit gebod precies inhoudt en waarom het bestaat. Tot die tijd moeten we gewoon ons best doen om gehoorzaam te zijn aan de delen van Gods Woord die we wel begrijpen.

We hopen dat je van dit onderwijs hebt genoten. En vergeet niet om alles te onderzoeken.

Sjalom, dat Jahweh u mag zegenen in uw wandel in het volledige Woord van God.

Voor meer informatie of andere studies, verwijzen wij je naar onze website: www.testeverything.net

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: www.twitter.com/119Ministries# (USA)